

Kleine Pathoekeweg 84 (Brugge, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017D302

April – mei 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Clara Thys, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Onderzoeksopdracht	7
1.2.1 Onderzoekskader	7
1.2.2 Juridische context	7
1.2.3 Randvoorwaarden	7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	7
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	8
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	9
1.2.6.1 Methode	9
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	9
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	9
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	9
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	10
1.3 Assessmentrapport	11
1.3.1 Ruimtelijke situering	11
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	12
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	13
1.3.2.2 Geologie	14
1.3.2.2.1 Tertiair	14
1.3.2.2.2 Quartair	15
1.3.2.3 Bodem	16
1.3.2.3.1 Bodemtypes	16
1.3.2.3.2 Bodemerosie	17
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	18
1.3.2.5 Hydrografie	20
1.3.3 Gekende archeologische waarden	21
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	21
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	21
1.3.3.1.2 Historische kaarten	22
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	24
1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden	28
1.4 Synthese	30

Deel 2: Bibliografie.....	32
Deel 3: Bijlagen.....	33

FIGURENLIJST (2017D302)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 3: visualisatie van de geplande werken (zie ook bijlage 2).....	8
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: geopunt).....	11
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).....	13
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	14
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	15
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).....	16
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2017) (bron: Geopunt).....	17
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt). 18	
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	19
Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).....	20
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	26
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	26
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	27
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).....	27
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).....	28

TABELLENLIJST (2017D302)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	12
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	24
Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.	29

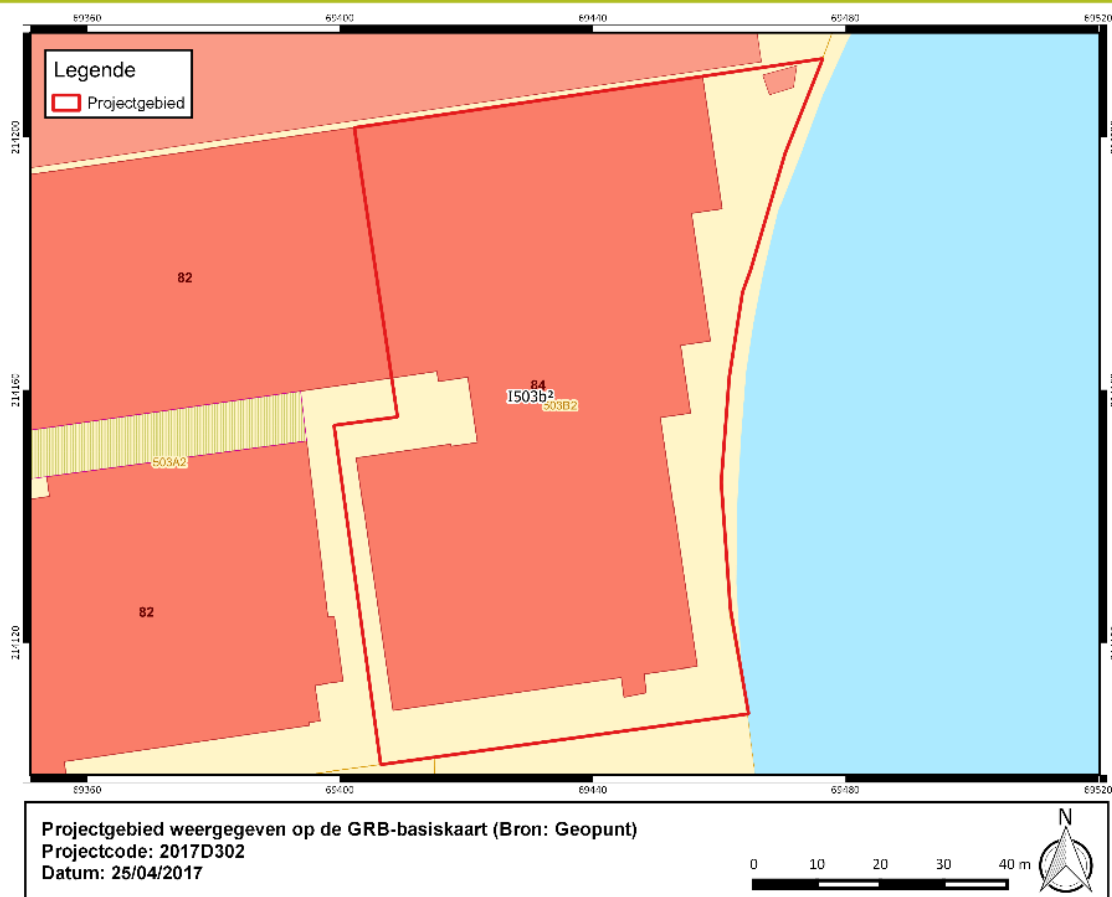
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

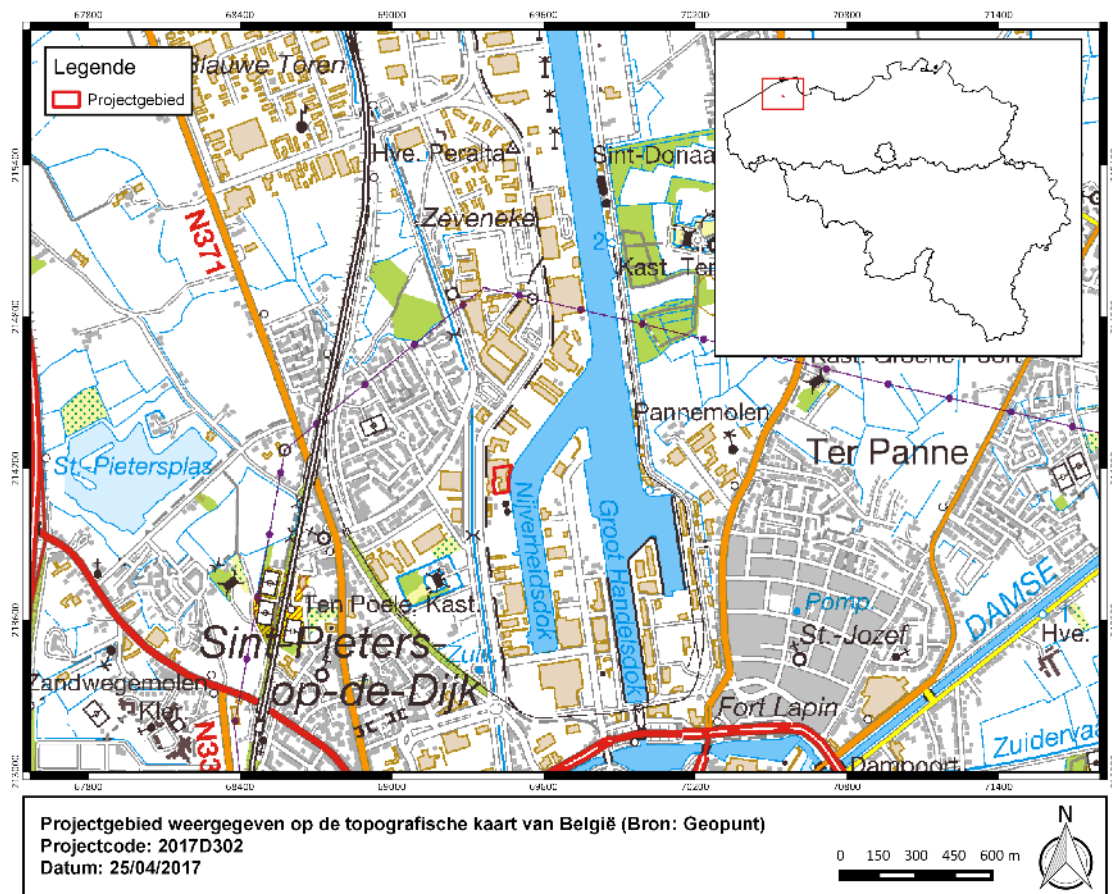
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Brugge
	Deelgemeente	/
	Postcode	8000
	Adres	Kleine Pathoekeweg 84
	Toponiem	Kleine Pathoekeweg 84
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 69350 Y _{min} = 2104099 X _{max} = 69520 Y _{max} = 214216
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Brugge, 7 ^{de} Afdeling, Sectie I, nr 503b ² Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Nvt.	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van het kadasternummer (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van twee bedrijfshallen te Brugge. Het projectgebied wordt in deze studie Kleine Pathoekeweg Brugge genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van projectgebied Kleine Pathoekeweg Brugge. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied bevindt zich volgens het gewestplan in een zone bestemd voor milieubelastende industrieën. Het terrein bevindt zich noch op een archeologische site, noch in een archeologisch vastgestelde zone, noch in een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 0.6 ha en de ingreep in de bodem bedraagt meer dan 1000m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Kleine Pathoekeweg Brugge werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Twee cartografische indicatoren snijden het plangebied; het betreft CAI ID 300646 en CAI ID 300270 (cfr. Archeologische indicatoren en synthese in het programma van maatregelen).

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

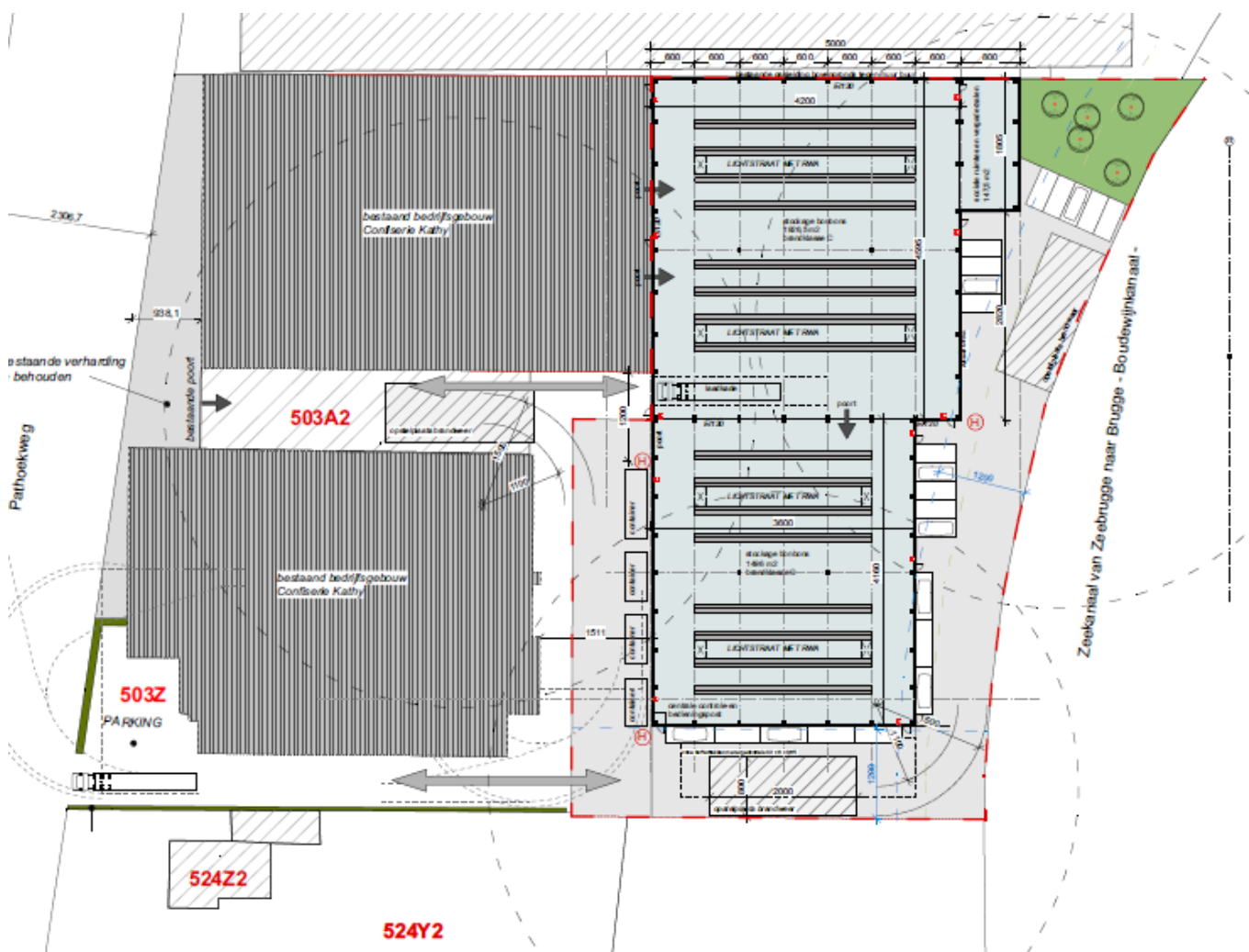
Oppervlakte van het projectgebied: 0,61 ha

Het project omvat het bouwen van twee bedrijfshallen. Dit is een uitbreiding voor het bedrijf 'Confiserie Kathy' en de hallen zullen gebruikt worden voor de stockage van bonbons. Het gebouw heeft een hoogte van 10m.

Er worden twee bedrijfshallen opgericht, die via een poort in verbinding staan met elkaar. De eerste bedrijfshal heeft een oppervlakte van 1926,5 m², met aansluitend een bouwblokje (sociale ruimtes en vergaderzalen op gelijkvloers en eerste verdieping) met een footprint van 147,5 m². De tweede bedrijfshal heeft een oppervlakte van 1496 m².

De uitgravingsdiepte voor de regenwaterput is gemiddeld 2,50 m. De funderingen van de gebouwen zijn prefabfunderingen (rechthoekige of vierkante zolen met opgestorte funderingshuls waarin kolomvoet wordt ingeklemd) en de hierbij horende delfwerken worden voorzien tot op gemiddeld 1,80 à 2,50 m (bij uitvoering nader te bepalen adhv de sonderingsresultaten). Er worden geen kelders en geen liftputten voorzien.

Voor het bufferbekken (32(l)x8(br)x0,65(h)) wordt gegraven tot op een diepte van ca. 1,10 m.

Figuur 3: visualisatie van de geplande werken (zie ook bijlage 2).

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

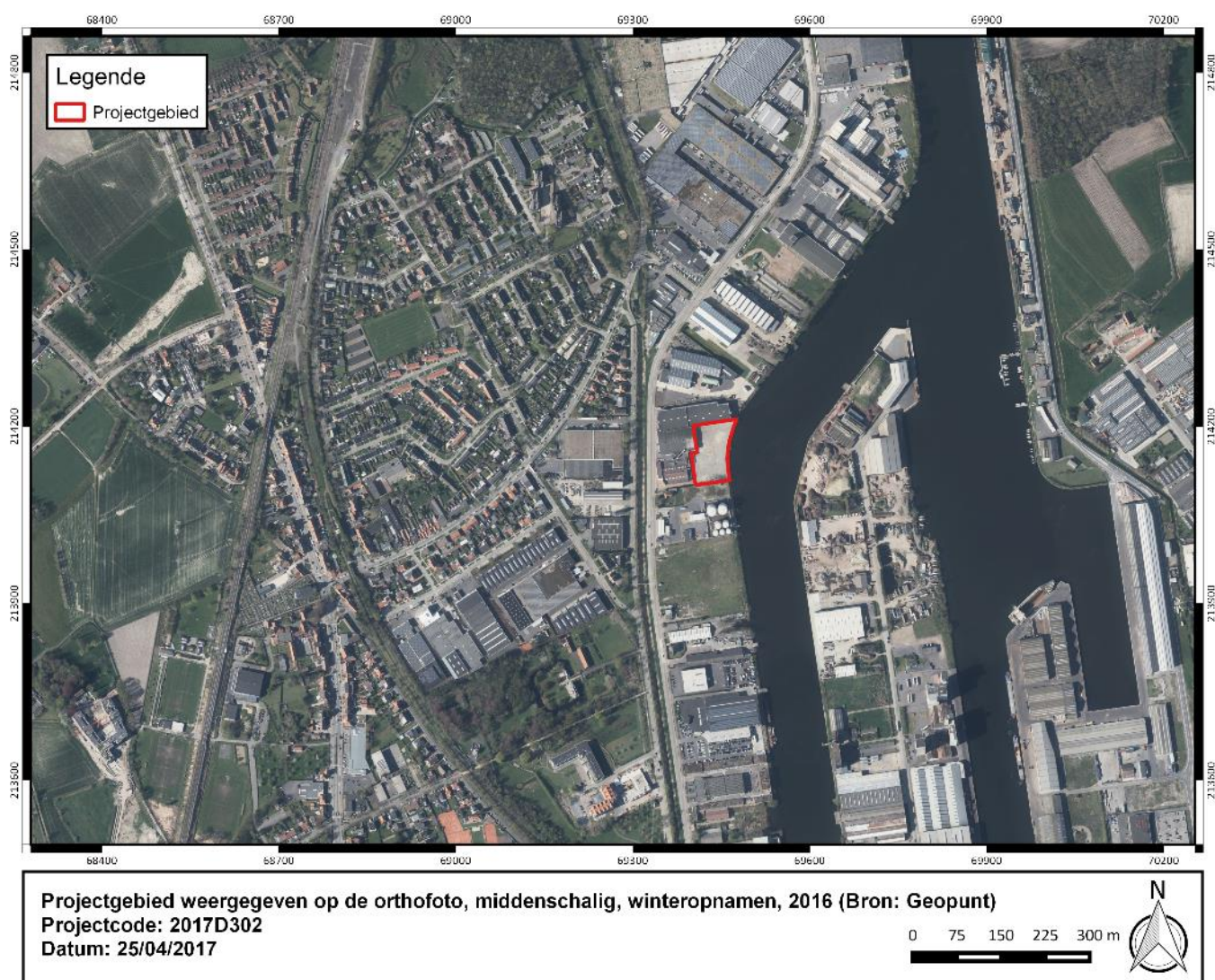
1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Brugge, in de provincie West-Vlaanderen, ca. 2 kilometer ten noorden van de historische stadskern. De oostzijde van de locatie grenst aan het Nijverheidsdok. Ten westen van de locatie loopt de Lisseweegsevaart en de Pathoekeweg.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: geopunt)

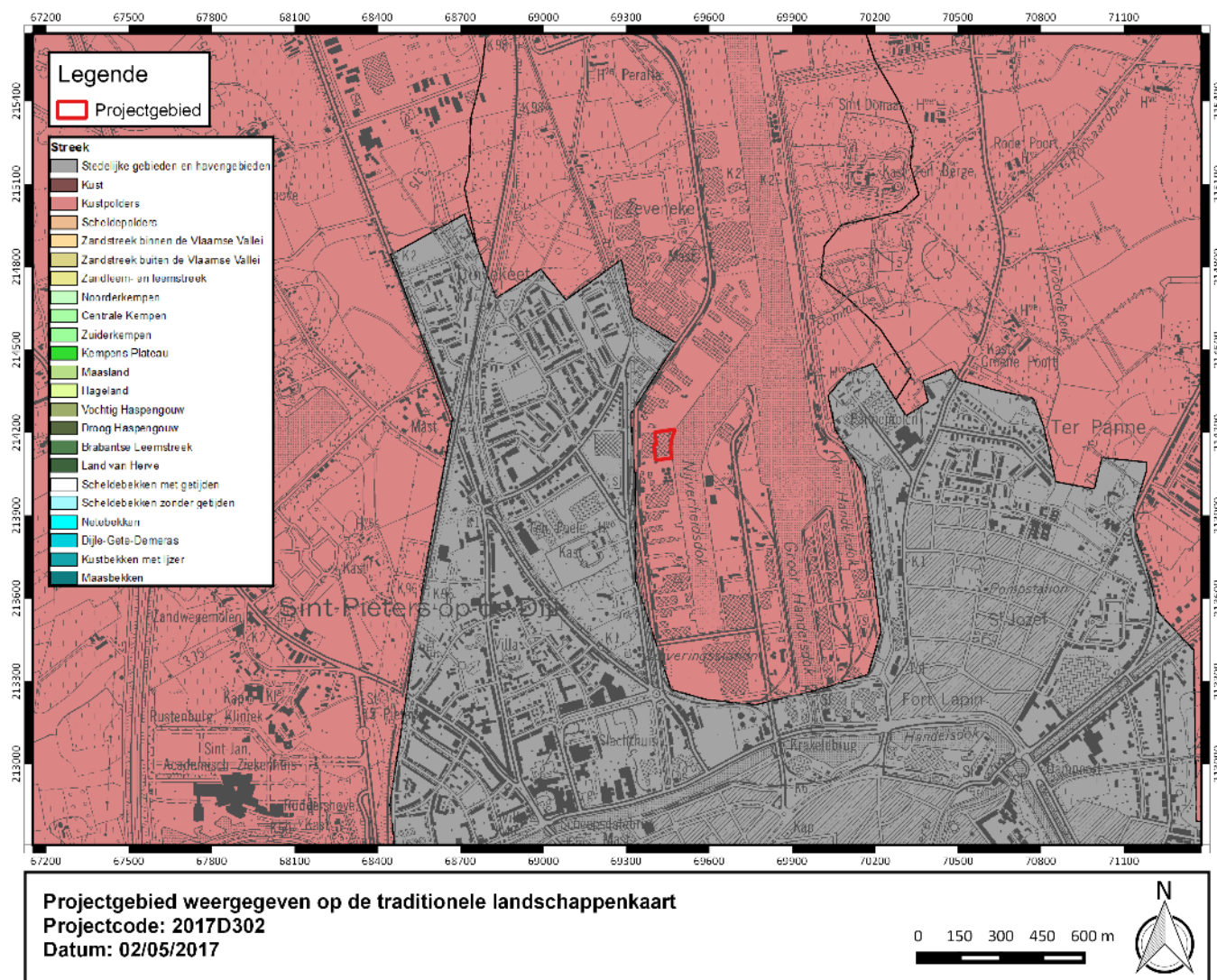
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Kustpolders
Tertiair	Lid van Beernem (Fm. Aalter)
Quartair	Type 11c: getijdenafzetting/eolische afzetting/getijdenafzetting
Bodemtypes	OB, m.DI5
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar tot zeer laag
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Gemiddelde hoogte 6,6 m TAW, 2,5 m opgehoogd
Hydrografie	Bekken van de Brugse Polders (deelbekken Oudlandpolder Blankenberge, Zwinstreek) Waterlopen: Lissewegsevaart, Nijverheidsdok

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in de kustpolders.

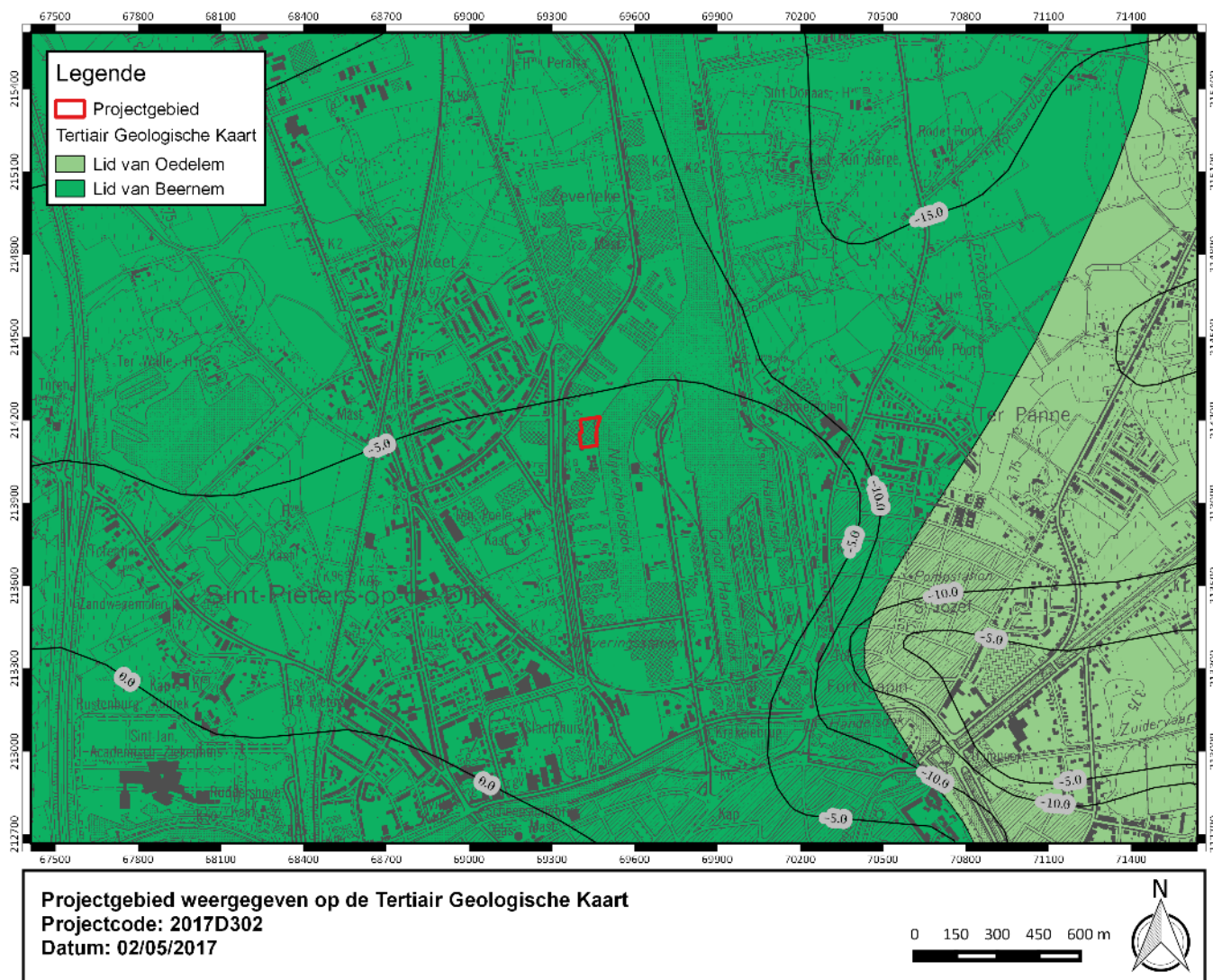
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Beernem (Formatie van Aalter). De Formatie van Aalter bestaat voornamelijk uit ondiep-mariene of kustnabije zandige sedimenten en komt enkel voor in het noordoosten van West-Vlaanderen en het noordwesten van Oost-Vlaanderen.

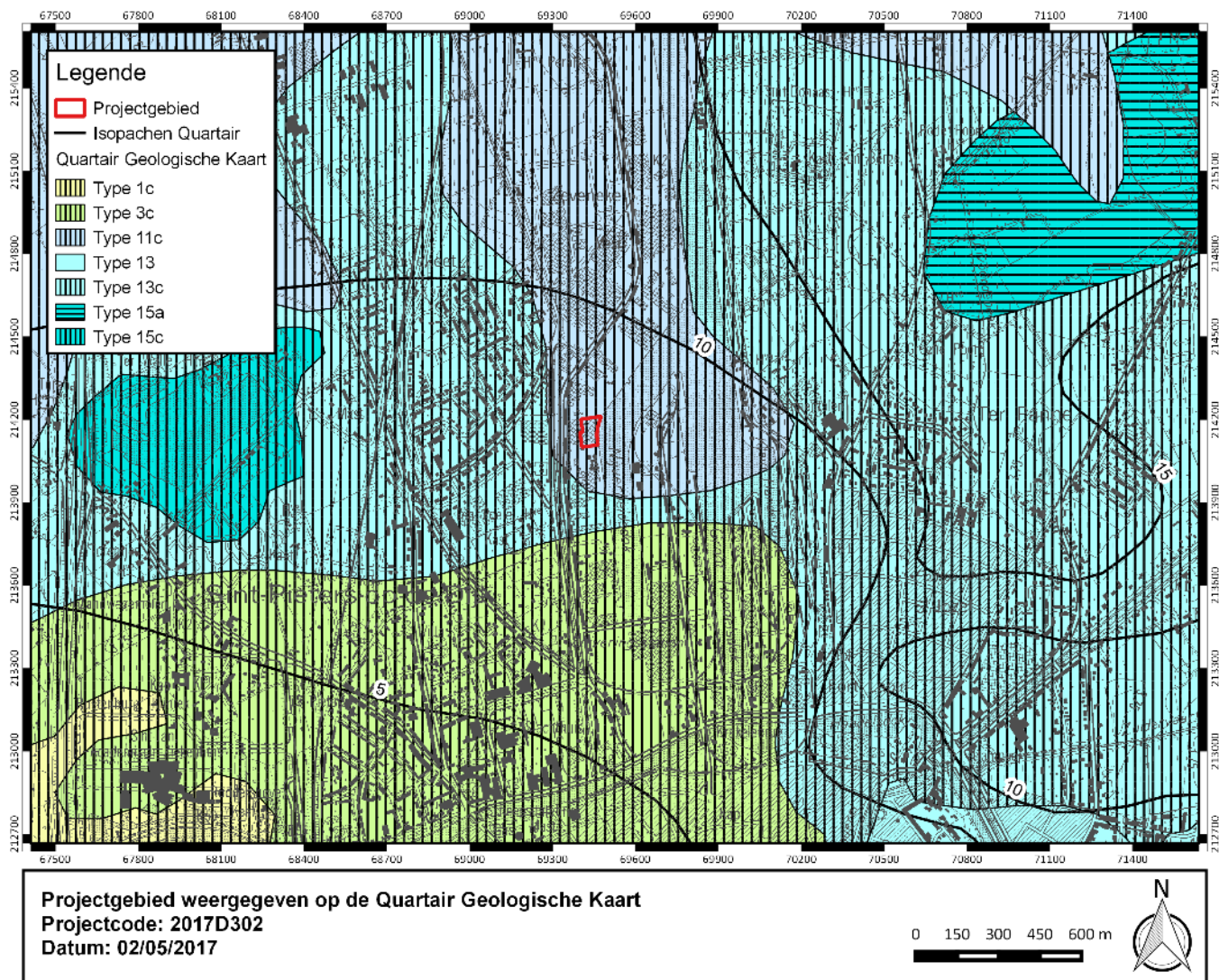
Het Lid van Beernem bestaat uit een licht-glaucaniet- en glimmerhoudend fijn kleiig zand met fijnzandige kleibandjes en zeer veel dunne zandsteenbankjes (veldsteen). Dit lid werd afgezet onder lagunaire of wadden-omstandigheden.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

Het Quartair **Type 11c** bestaat uit een basis van getijdenafzettingen(marien en estuarien) van het Eemiaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). De top bestaat uit getijdenafzettingen van het Holoceen (marien en estuarien).

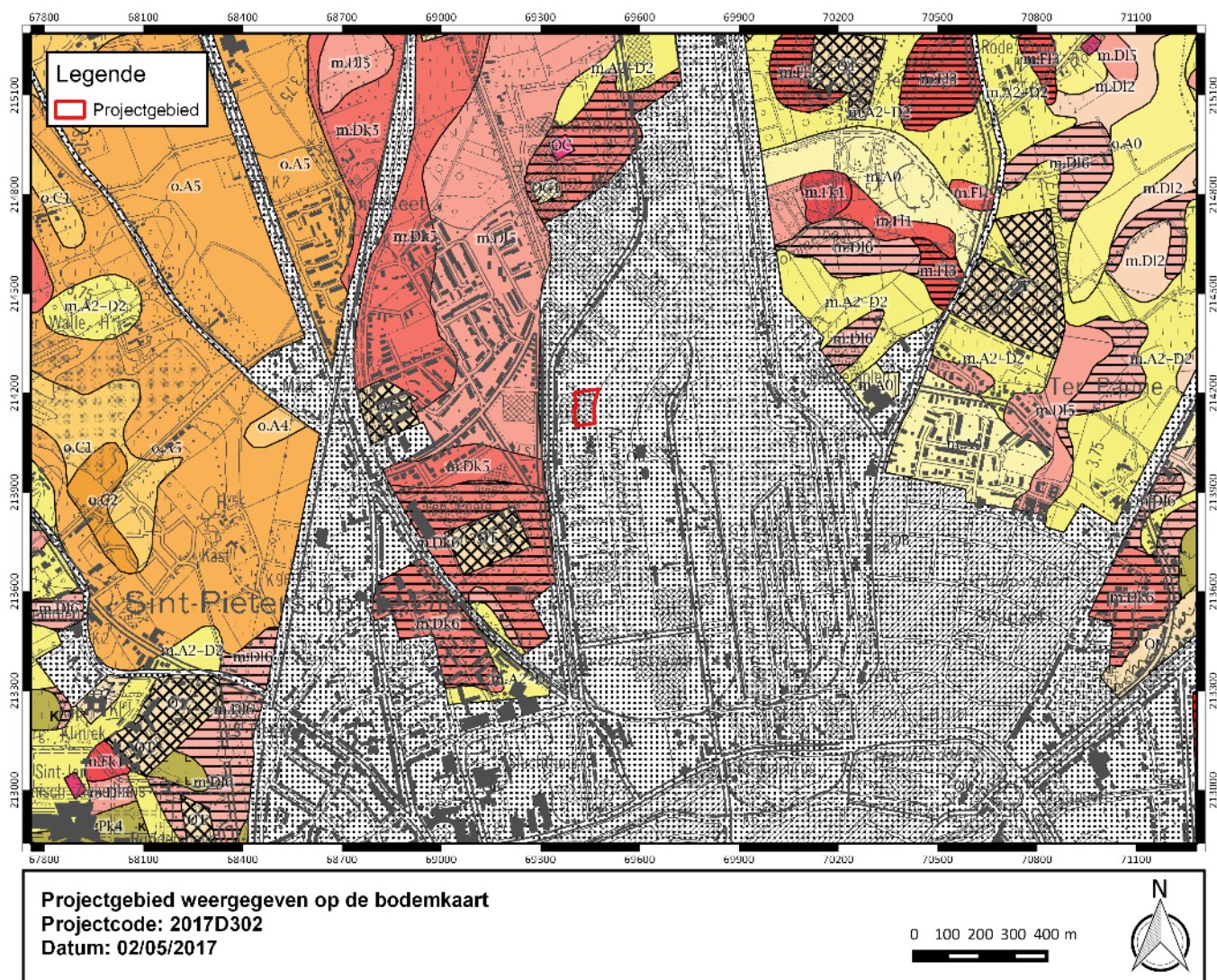

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

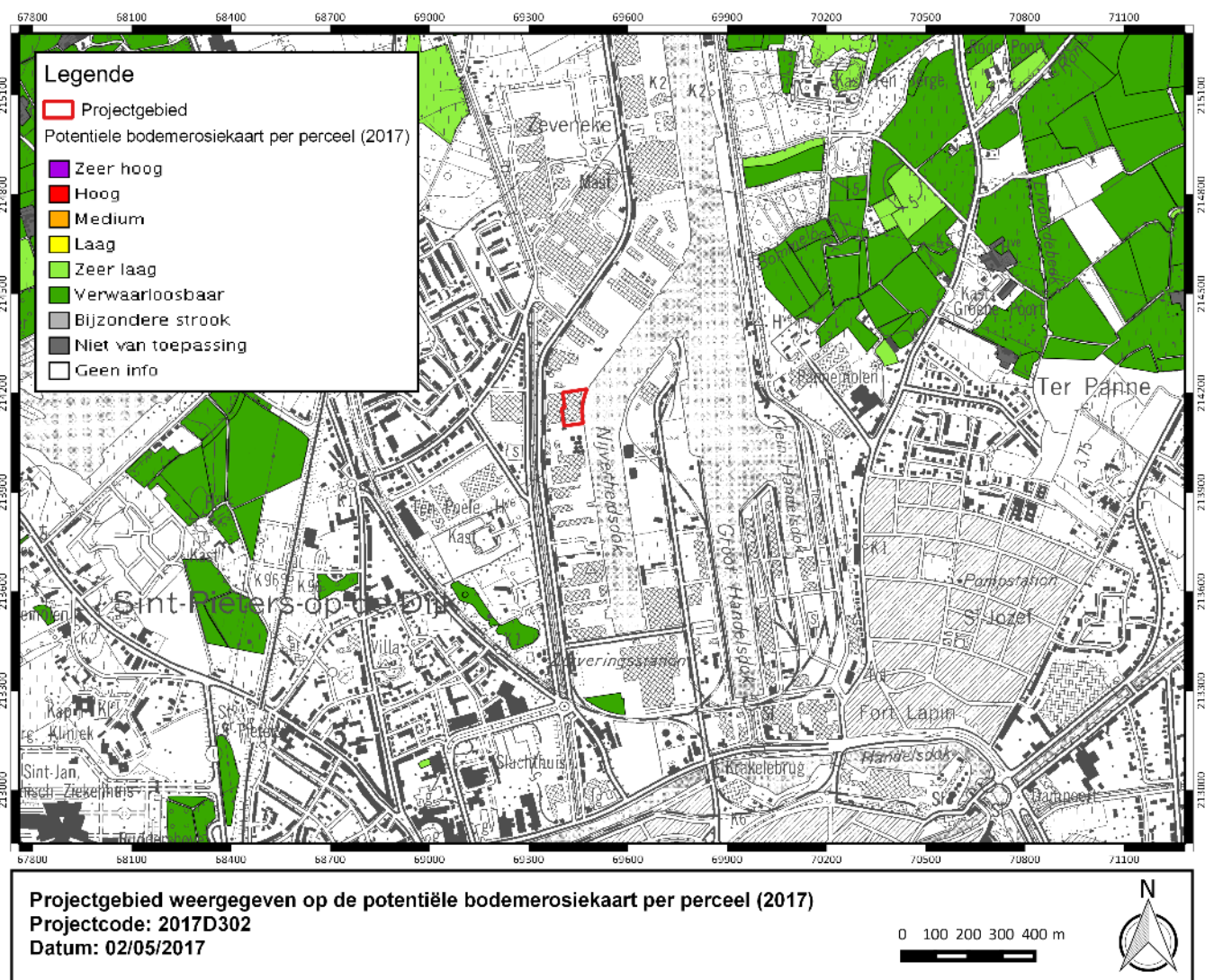
Het projectgebied is gelegen in het bodemtype **OB**. Dit is een kunstmatig bebouwd bodemtype waarbij de natuurlijke bodemopbouw sterk verstoord kan zijn en mogelijks niet meer te herkennen is. Net ten westen is het bodemtype **m.DI5** aanwezig. Dit is een overdekte kreekruiggrond bestaande uit slibhoudend zand/lichte klei tot zavel. Tussen 60 en 100 cm gaat deze over in lichter materiaal.

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

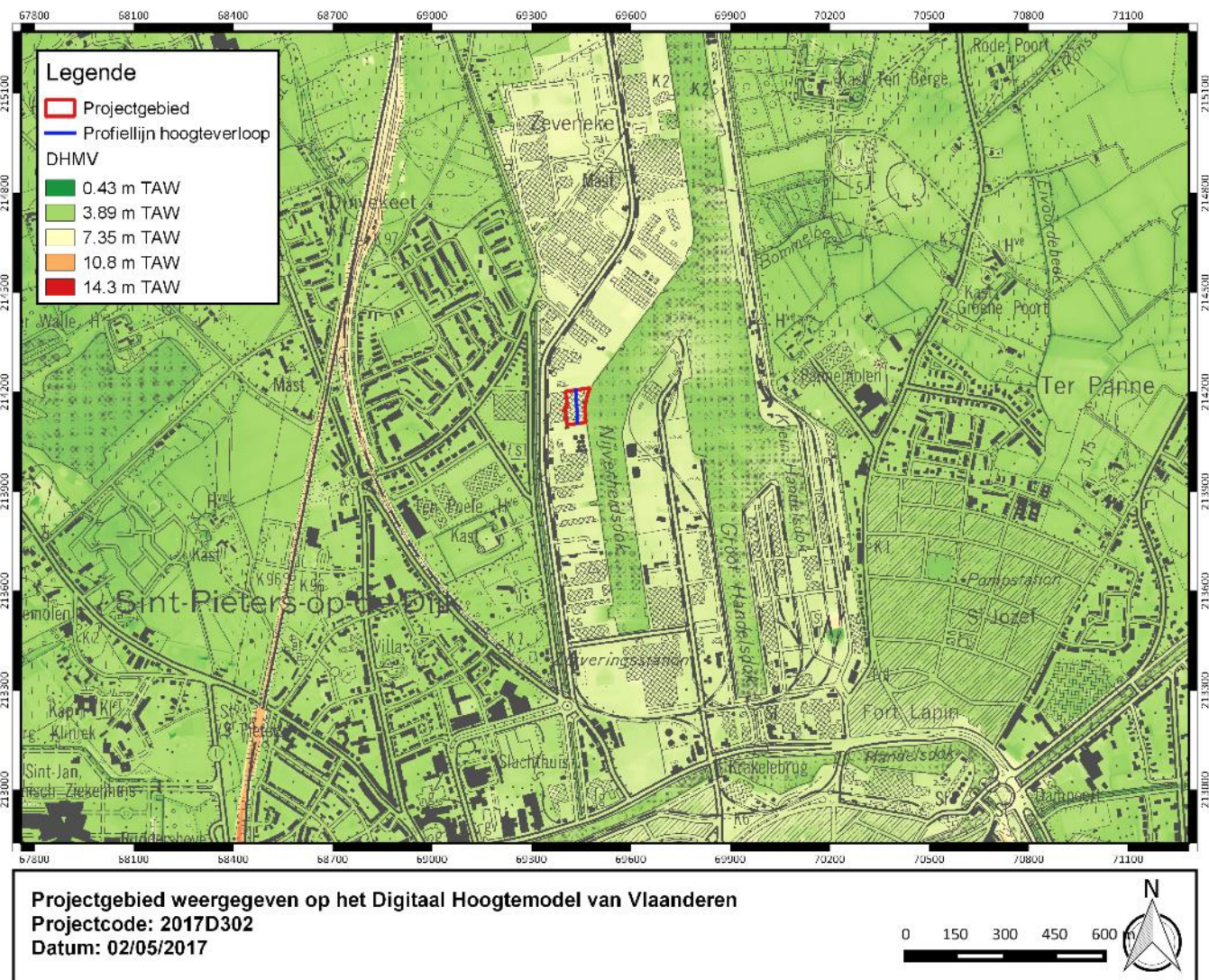
De potentiële bodemerosie per perceel is niet gekarteerd voor het projectgebied. Echter, gezien de landschappelijke ligging en de omliggende gekarteerde percelen kan er worden vanuit gegaan dat de potentiële bodemerosie binnen het projectgebied verwaarloosbaar tot zeer laag zal zijn.

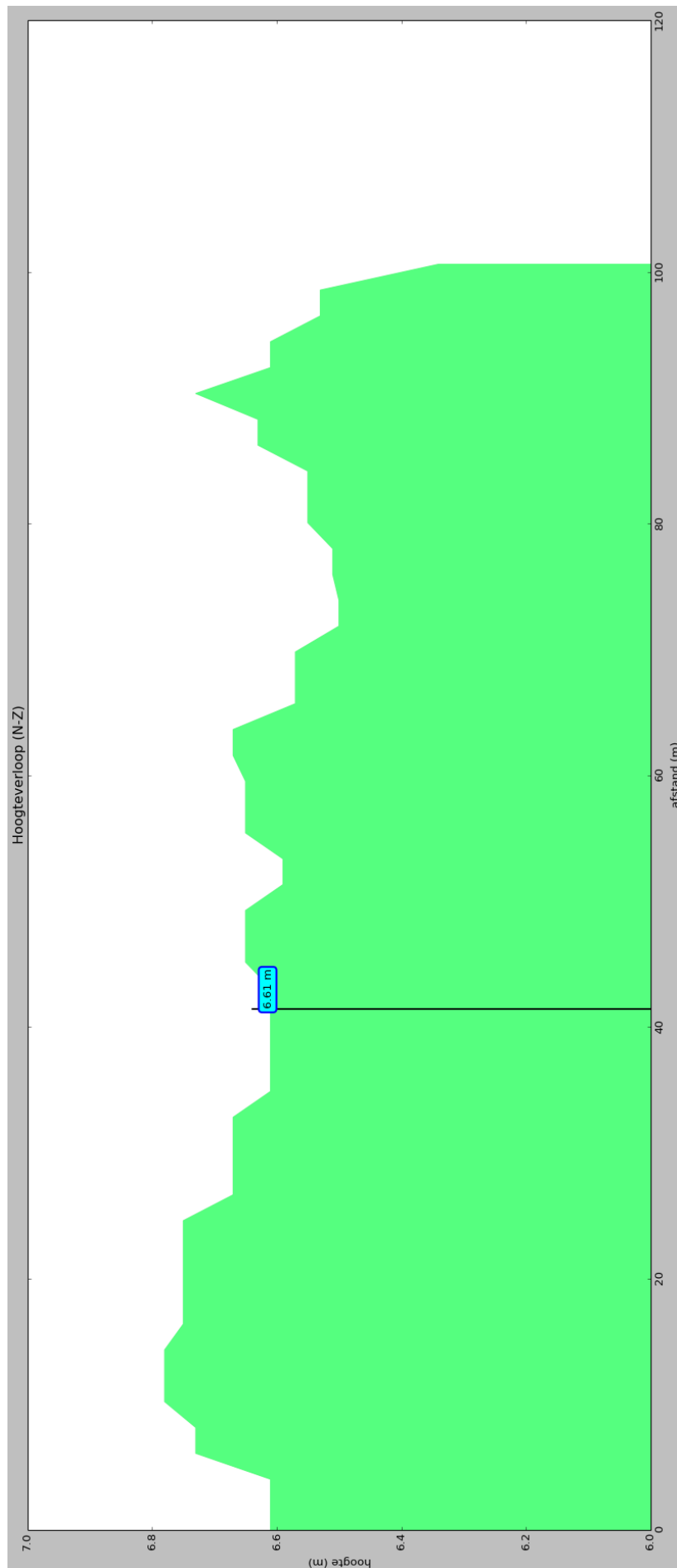
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2017) (bron: Geopunt).

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied is gelegen op een hoogte van ca. 6,6 m TAW en ligt in een duidelijk opgehoogde zone. De ophoging is ca. 2,5 m dik kijkende naar het omliggende gebied. Deze ophoging is aangelegd bij de bouw van het Nijverheidsdok.

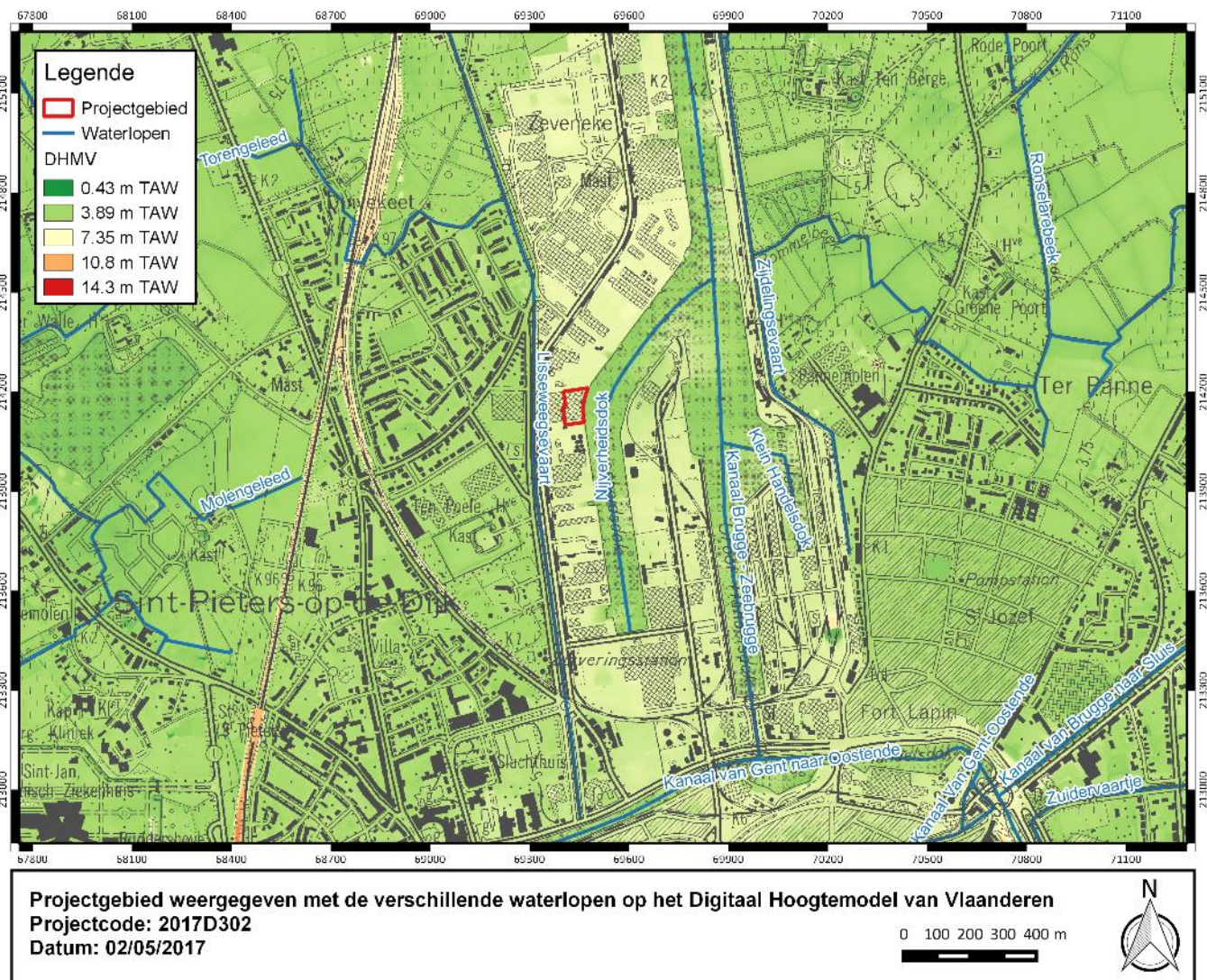
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het bekken van de Brugse Polders (deelbekken Oudlandpolder Blankenberge en Zwinstreek). Aan de westzijde stroomt de Lissewegsevaart en aan de oostzijde is het Nijverheidsdok aanwezig.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

Sint-Pieters situeert zich in het poldergebied achter de zee. Dit ganse gebied wordt in de Merovingische periode aangeduid als Pagus Flandrensis bestaande uit drie kroondomeinen (Snellegem, Sijsele en Weinebrugge). Wanneer Sint-Salvators zich van Snellegem afsplitst, (ca. 850) ontstaat binnen dit grondgebied de parochie Sint-Pieters-op-de-Dijk

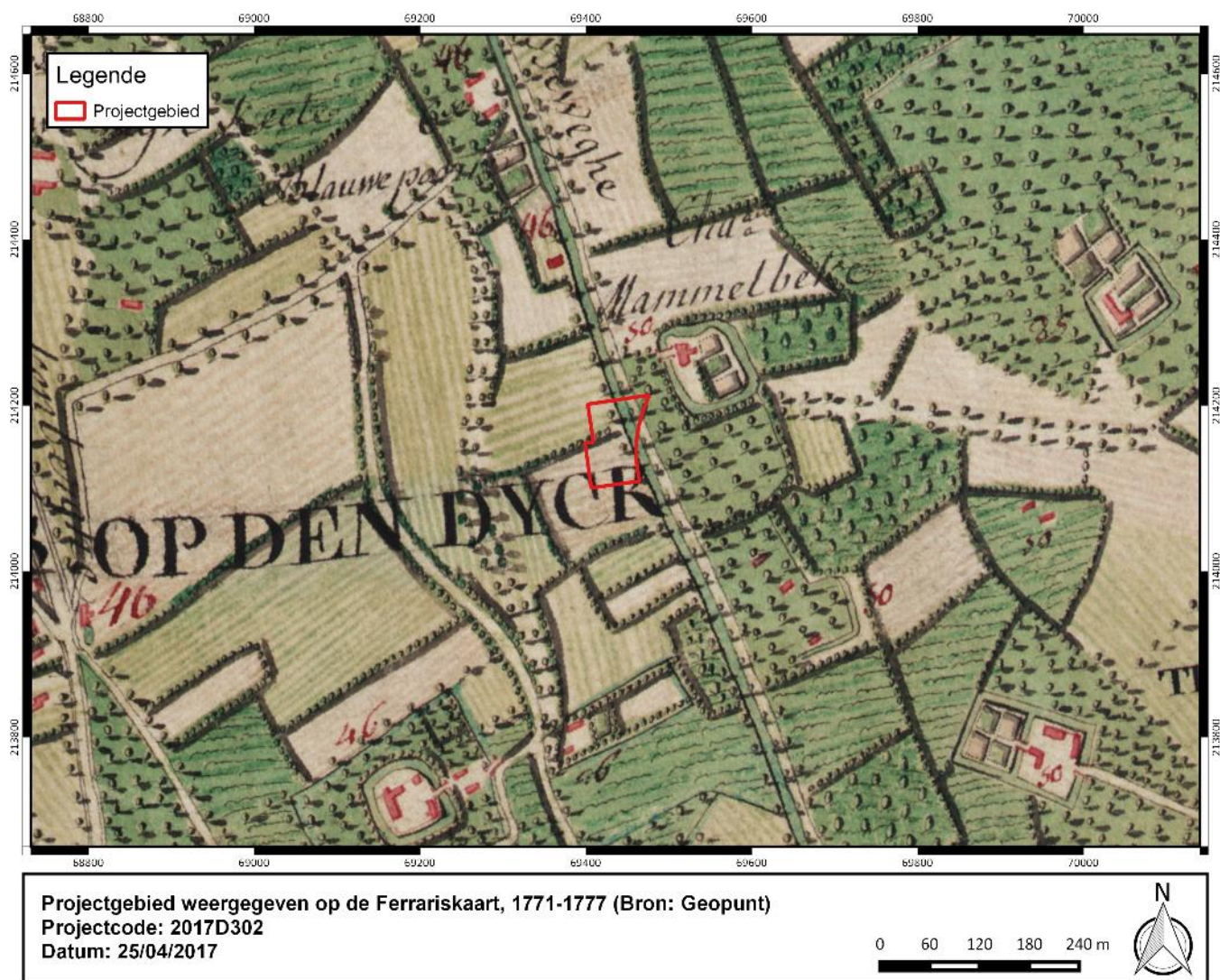
De begrenzing van de parochie kent in de loop der tijden verschillende wijzigingen. Tussen 1275 en 1283 verwerft Brugge een ruime strook rond de stad, de Paallanden, zo genoemd naar de afbakening met grenspalen. Historisch-cartografische indicatoren wijzen op verspreide hoevebouw in Sint-Pieters-op-de Dijk gedurende de (late) middeleeuwen.

Het onderzoeksterrein situeert zich nabij het Lisseweegsevaartje. Over de oorsprong van deze waterweg heerst onduidelijkheid, maar de eerste vermelding klimt op tot 1219. Allicht werd het graven van dit vaartje in de bedding van de natuurlijke waterlopen Olieveliet en Lisseweger-Ede gestimuleerd door de abdij Ter Doest. Het Lisseweegsevaartje zorgt voor een uitstekende verbinding tussen Lissewege en Brugge.

Vanaf de 19de eeuw vestigen industrieën en bedrijven zich reeds rond het kanaal Brugge-Oostende. Wanneer dit kanaal niet meer de eisen voldoet, wordt op het einde van de 19de eeuw tevens een zeekanaal gegraven naar de nieuw aan te leggen haven in Zeebrugge. Het uitzicht van het de omgeving van het projectgebied verandert hierdoor aanzienlijk. Een aantal sites zoals het kasteelgoed 'Rosières', 'Pathoeke' en 'Bommelbeke' verdwijnen. Achter de Sint-Pieterskaai is echter een uitgestrekt gebied tot het eind van de 19de eeuw onbebouwd gebleven waardoor Sint-Pieters-op-de-dijk tot de 20ste eeuw haar landelijk karakter kan behouden. De gemeente bestaat dan grotendeels uit polders, dreven en boomgaarden. Bedrijven en industrieën worden echter door Stad Brugge aangemoedigd om naar hier te verhuizen, waardoor er thans een dominerende industrie functie heerst.¹

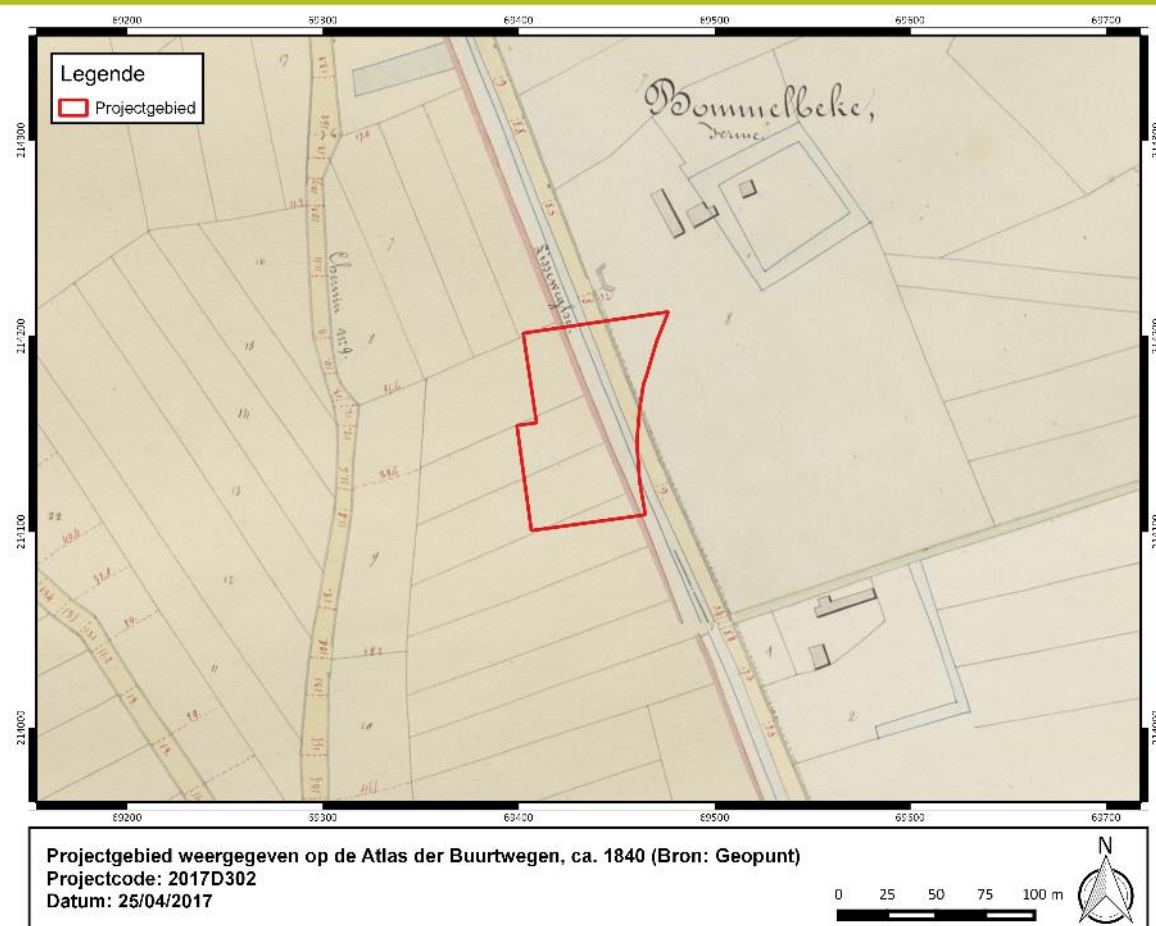
¹ Inventaris onroerend erfgoed

1.3.3.1.2 Historische kaarten

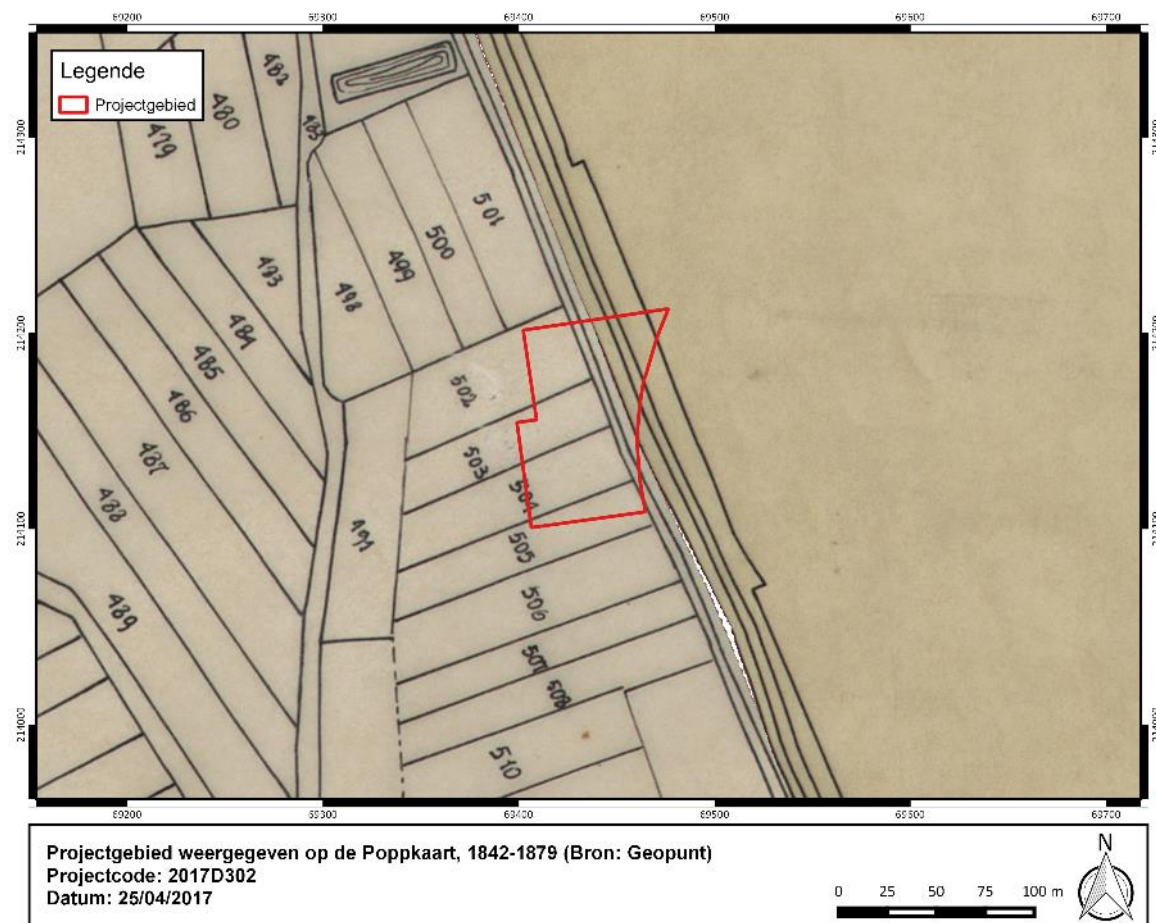

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

De Ferrariskaart geeft geen bebouwing weer ter hoogte van het onderzoeksterrein. De planlocatie is gelegen in Sint Pieters Op Den Dyck. De oostzijde van de het projectgebied snijdt een met bomen omzoomde waterweg aan. Aan de oostzijde van deze waterweg loopt een weg. Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit akkerland. Ca. 120 meter ten oosten situeert zich het Chateau Mammelbeke. Er is verspreide hoevebouw waarneembaar in de omgeving van het projectgebied.

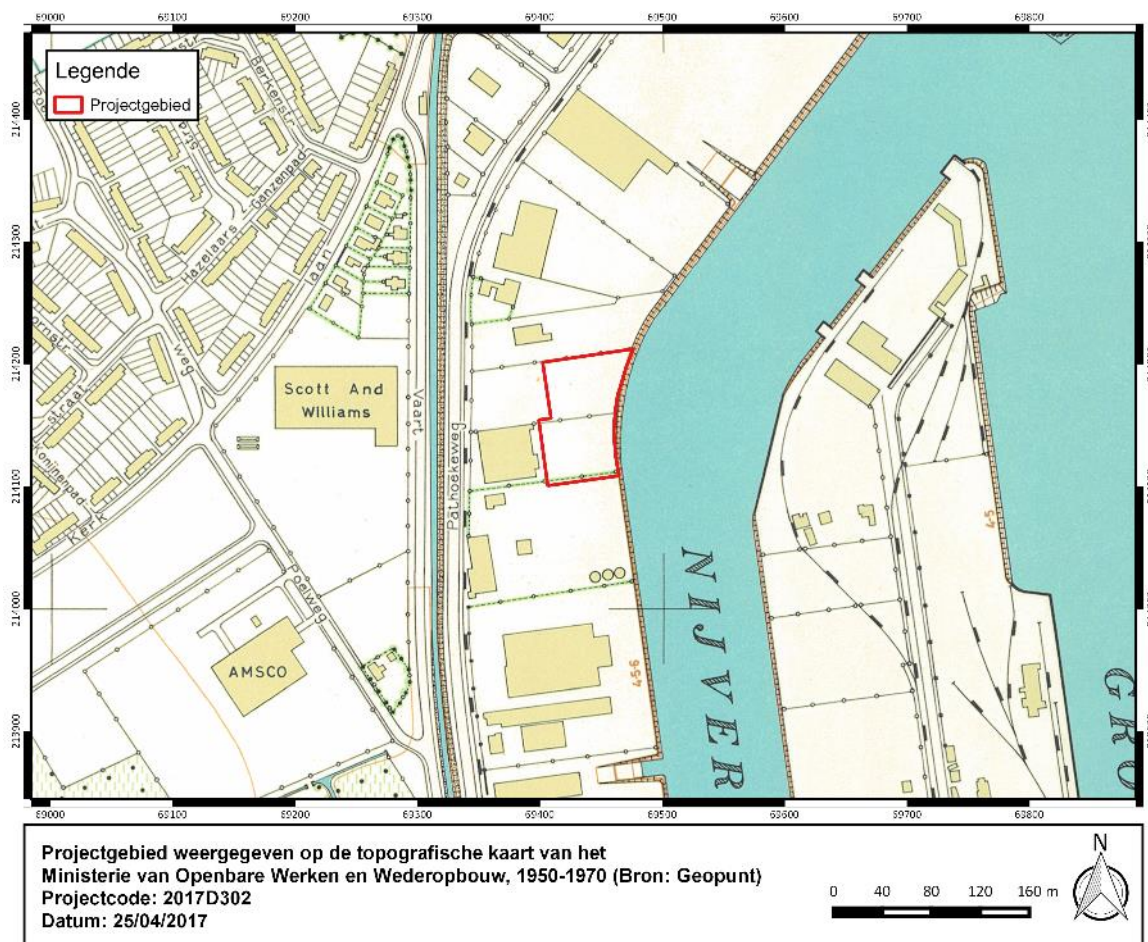

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

De Atlas der Buurwegen toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. De oostzijde van de locatie snijdt een weg en een waterloop aan. Ten noordoosten van de locatie situeert zich de hoeve Bommelbeke. De Popp-kaart toont een quasi gelijk beeld. Het tracé van de Kleine Pathoekeweg is reeds duidelijk waarneembaar.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt)

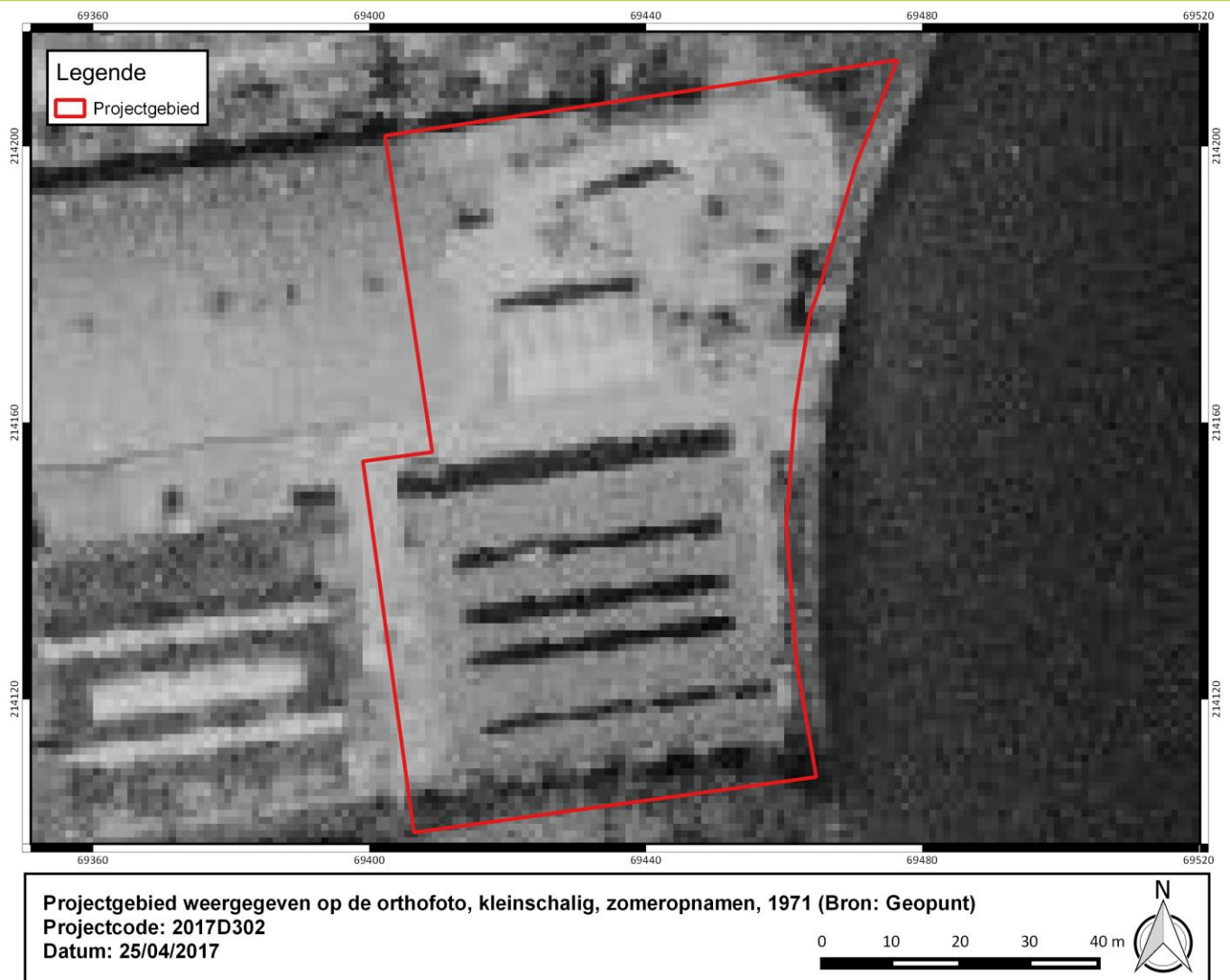
De Ministeriekaart toont een zichtbare toename van bebouwing in de nabije omgeving van het onderzoeksterrein. De oostzijde van de locatie grenst aan het Nijverheidsdok. Het tracé van de Kleine Pathoekeweg is duidelijk waarneembaar.

Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Kaart van Ferraris	1771-1777	Akkerland, waterloop, weg
Atlas der Buurtwegen	1843-1845	Geen bebouwing, waterloop, weg
Popp Kadasterkaarten	1842-1879	Geen bebouwing, waterloop, weg

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofoto's tonen een duidelijke evolutie in het bodemgebruik ter hoogte van het onderzoeksterrein. Tot de orthofoto van 2015 is het projectgebied quasi volledig bebouwd. De voormalige gebouwen zijn thans afgebroken en werden reeds voorzien van een mengpuinkoffer. Het onderzoeksterrein is momenteel niet bebouwd.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt)

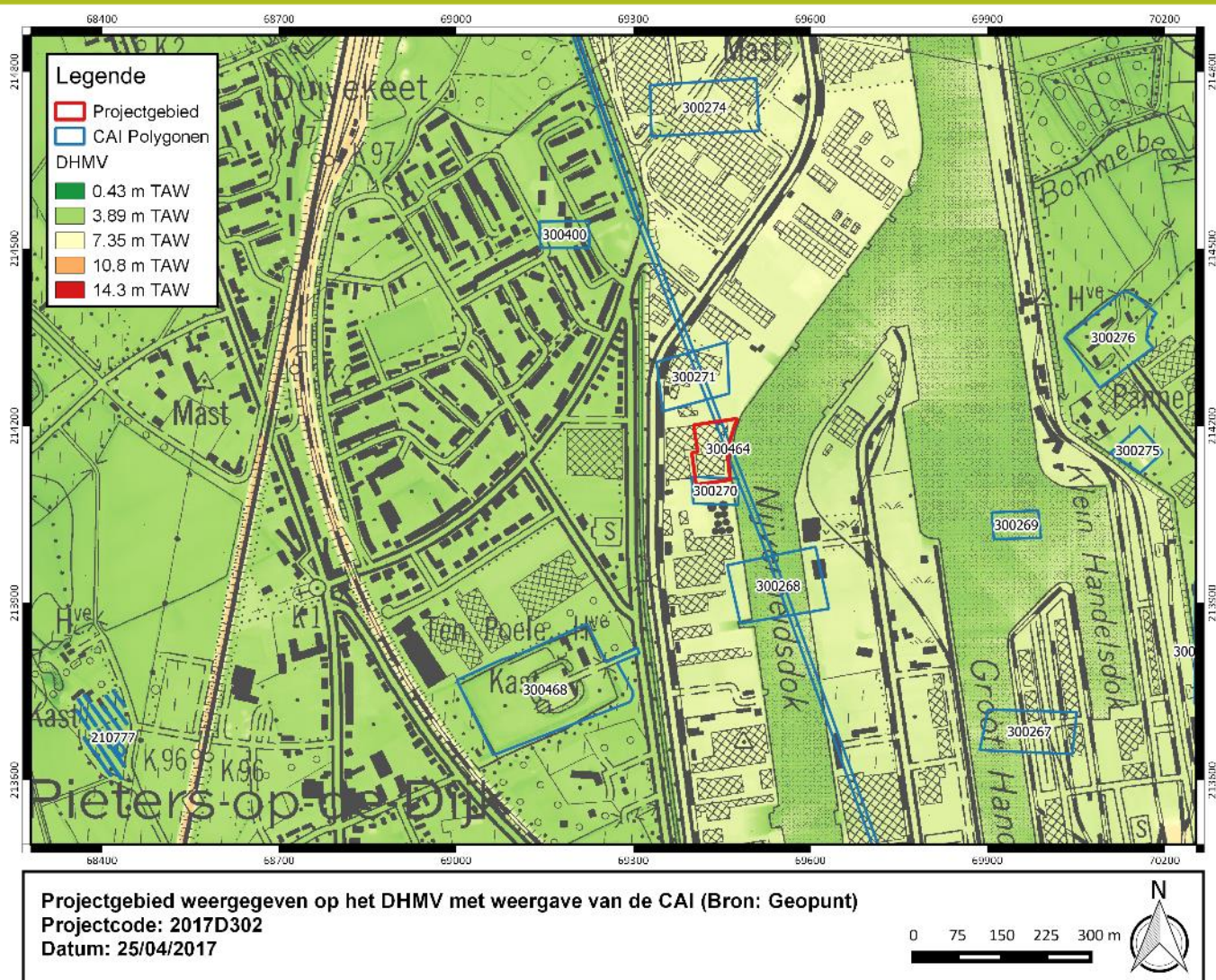
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
300464	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: kanaal/vaarweg Bron: WINTEIN W. 1964, Uit de kaart van Koolkerke, in: Rond de Poldertorens, jg. VI, nr. 3,
300271	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: Kasteelgoed met hofstede, later een buitengoed, zoals de meeste kastelen in de 18de eeuw en 19de eeuw. Bron: WINTEIN W. 1964, Uit de kaart van Koolkerke, in: Rond de Poldertorens, jg. VI, nr. 3
300270	Indicator cartografie; NK: 15 meter 17 ^{de} eeuw: Hofstede: een buitengoed voor de rijke burgerij van de stad

CAI nummer	Omschrijving
	Bron: WINTEIN W. 1964, Uit de kaart van Koolkerke, in: Rond de Poldertorens, jg. VI, nr. 3
300268	Indicator cartografie; NK: 15 meter 17 ^{de} eeuw: Hofstede Bron: WINTEIN W. 1964, Uit de kaart van Koolkerke, in: Rond de Poldertorens, jg. VI, nr. 3
300274	Indicator cartografie; NK: 15 meter Onbepaald: hoeve Bron: WINTEIN W. 1964, Uit de kaart van Koolkerke, in: Rond de Poldertorens, jg. VI, nr. 3
210777	Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande bewoning - verschillende sporen en archeologische vondsten die vermoedelijk afkomstig zijn van een woonerf uit de overgangperiode volle/late middeleeuwen. 19 ^{de} eeuw: Restanten van de 19e eeuwse bewoning op deze locatie. Bron: Demey D. 2015: Archeologisch vooronderzoek Oostendse steenweg 126 (Brugge), Ruben Willaert rapport 90, Sijsele.

1.4 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van twee bedrijfshallen aan de Kleine Pathoekeweg te Brugge, zo'n 2.5 km ten noorden van de historische stadskern. Het terrein is ca. 0,61 ha groot en is momenteel niet bebouwd, maar wel integraal voorzien van een mengpuinkoffer. Tussen 1971 en 2011 was het projectgebied volledig bebouwd. Het DHM geeft aan dat het terrein 2 à 2.5 m werd opgehoogd in het kader van de aanleg van het Nijverheidsdok in het midden van de 20ste eeuw. De geplande werken strekken zich uit over het volledige terrein en zullen plaatselijk maximaal tot een diepte van 2.5m reiken.

Het terrein is gelegen in de kustpolders, op kreekrugronden. De Quartairgeologische kaart geeft een basis van getijdenafzettingen van het Eemiaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holocene aan. Het terrein ligt in het bekken van de Brugse Polders; ten westen stroomt de Lissewegsevaart en ten oosten ligt het Nijverheidsdok.

Het terrein werd met zekerheid vanaf de 2^e helft van de 18^e eeuw bewerkt, de kans op intact bewaarde, eventueel afgedekte archeologische resten is bijgevolg quasi nihil.

Het terrein was ten tijde van de Ferrariskaart in gebruik als akker, in de noordoostelijke hoek stroomde een waterloop. De studie van de beschikbare cartografische bronnen wijzen op een doorlopend ruraal karakter van het plangebied dat pas gewijzigd is in de 2^e helft van de 20^e eeuw.

Op het plangebied zijn twee cartografische indicatoren gekend: CAI 300464 en CAI 300270. CAI ID 300464 betreft de vaarweg die op te merken is op de cartografische bronnen in de noordoostelijke hoek van het projectgebied maar heden ten dage volledig verdwenen is. CAI ID 300270 snijdt het projectgebied

in het zuiden en betreft een 17de eeuwse hofstede, een buitengoed voor de rijke burgerij van de stad. Voorts toont de CAI vooral indicaties van Middeleeuwse resten in de omgeving van het plangebied.

De studie van orthofoto's toont duidelijk aan dat het terrein sinds 1971 volgebouwd werd. Deze werkzaamheden zullen ongetwijfeld reeds een (aanzienlijke) impact gehad hebben op het bodemarchief. De bebouwing werd tussen 2011 en 2015 gesloopt.

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 3: Bijlagen

Projectcode 2017D302	
Kleine Pathoekeweg Brugge	
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	24/04/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	3
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Visualisatie van de geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaire Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosiekaart per perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	DHVV
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	12
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Popp-kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	15
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	16
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	17
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	18
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	19
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	20
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Aanduiding CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017